

A FORRADALOM HÉTKÖZNAPJAI

TALLÓZÁS 1956-OS ÚJSÁGOKBAN

1956 történetéből már sok mindent tudunk. Tudjuk, hogy október 23-án az esti órákban elkezdődött a Rádió ostroma, ledöntték a Sztálin-szobrot, a Széna téren, a Corvin közben fegyveres csoportok szerveződtek, a tömegek, az utca nyomására átalakult a kormány, megkezdődtek a szovjet csapatkivonásokkal kapcsolatos tárgyalások. Azt is tudjuk, hogy a vidéki nagyvárosokban is mozgásba jött a tömeg, munkástanácsokat választottak, levertek a vörös csillagokat, tetteikkel a pesti forradalom oldalára álltak. De vajon mi történt azokkal, akik nem voltak ott a történelmet formáló eseményeknél? Hogyan teltek a forradalom hétköznapjai? Ha végiglapozzuk a korabeli újságokat, sok érdekességet tudunk meg a hétköznapokról is.

A huszonharmadika reggelén megjelenő lapok még tele vannak békés hírekkel. Olyanokkal, hogy megkezdték a téliszalámi gyártását a Budapesti Szalámigyárban, a Somogy megyei állami gazdaságok már egy hete elvetették a rozst, és több helyen már szépen zöldell a vetés. „Alvilági hír” is akad: a rendőrök elfogták H. György és K. Attila 13 éves fiatakorúakat, akik hetek óta a Royal Szállodában, az éjjel-nappal Közértben, a Corvin Áruházban és a Hús Miniboltban számos zsebtolvajlást követtek el.

A forradalmi ifjúság lapja, az *Igazság* október 26-án *A magyar nép nem fosztogat* című írásában a forradalom tisztaságát méltatja, azt a tényt, hogy az üzletek betört kirakataiból senki nem lopja el az értékeket. Egy nappal később, október 27-én már változik a kép. A körúton egy férfi a betört kirakatuveg mögül fényképezőgépet emel el, azonban a tettest elkapják. „*A fosztogatót egy kiskocsira állították, hátára táblát erősítettek »Fosztogató« felírással, és az egyik kerületi*

rendőrörsre vitték. Budapest népe így mutat példát az igazi törvényességből, becsületből, fegyelemből.”

A napok óta tartó fegyverropogás közepette, október 29-én két békés hírt közöl a *Néphadsereg* című lap. Az első, hogy ismét piros betűs ünnep lesz március 15-e. A *Megkondultak a harangok* című írás pedig arról tudósít, hogy hosszú évek után először a Kossuth Rádióban ismét felhangzott a nekünk magyaroknak oly kedves déli harangszó.

A békés élet híre a *Népszava* október 30-i számában, hogy Kispesten az új nemzeti bizottság anyakönyvvezetője előtt megjelent az első fiatal pár: Pintér József minisztériumi tisztviselő és *Petrányi Erzsébet* segédmunkás. Amennyiben más értesülésünk nem érkezik – írja a lap –, ez volt az első esküvő a szabad Kispesten – talán Budapesten is.

Az *Egyetemi Ifjúság* című lap utcaképet mutat be: „*Minden újság majd minden számában ír a Nemzetinél heverő Sztálin szoborról. Tudatjuk, hogy a tegnapi kopácsolók között új jelszó született. A sorban állókat így serkentették gyorsabb munkára: Aki köpött már, menjen tovább!*”

A *Kis Újság* november 2-i híre szerint megtalálták Rákosi párttagsági könyvét. A lap megírta: csütörtökön délután vendégek jártak Rákosi villájában. Ezek a látogatók katonaruhát vagy éppen lódenkabátot viseltek, és géppisztolyt hordtak a nyakukban. A házkutatás nem tartott sokáig, de ez a rövid látogatás sok mindenről lerántotta a leplet. Megtalálták az MDP első számú párttagjának párttagsági könyvét. Módfellett furcsa ez, hiszen az MDP szigorúan előírta a tagoknak, hogy tagsági könyvükre úgy vigyázzanak, mint a szemük fényére. Rákosi egyébként mindössze havi 200 forint tagdíjat fizetett...

Érdekes tervet ismertet november 2-án az *Igazság, Obersovszky Gyula* lapja. Azt írja, hogy a városligeti Sztálin-szobor a Rákosi-rendszer által lebontott Regnum Marianum templom helyén épült fel. Most, hogy a szobrot a népitélet lerombolta, dr. Tóth János, a templom utolsó plébánosa – Mindszenty bíboros rabságának önkéntes segítőtársa – tervbe vette, hogy a katolikus tömegek segítségével a régi helyén újra felépítik a templomot.

Napjainkban is csodálattal figyeljük, hogy Habsburg Ottó mennyit segít a demokrácia útjára lépett Magyarországnak. Nos, 1956-ban sem volt másképp. A Magyar Világ című lap híradása szerint a politikus táviratot intézett Eisenhower amerikai elnökhöz azzal a kéréssel, hogy „a magyar nemzet szabadon megválasztandó képviselői kapják vissza legfőbb nemzeti szimbólumukat, Szent István koronáját.”

Nem kerül be a történelemtkönyvekbe, de érdekesség, hogy a Magyar Honvéd című újság a HM értesülése alapján közli: egy szovjet zászlóalj Gyöngyös határában átadta fegyverét a polgári lakosoknak. A szovjet katonák kijelentették, hogy nem hajlandók harcolni a magyar nép ellen. Amióta a fegyvert átadták, a város szélén táboroznak – írja az újság.

A Valóság című független napilap november 4-i számának címdoldalán ez áll: A szovjet kormány megígérte: nem érkeznek újabb szovjet csapatok Magyarország területére.

Az igazi valóságot ismerjük: érkeztek, méghozzá elég sokán. Állítólag, azért, hogy megvédjék a munkás-paraszt hatalmat.

A megvédés néhány hónap híján harmincöt évig tartott. Az idei október lesz az első olyan ünnep, amikor idegen katonák nélkül, szabadon emlékezhetünk 1956 eseményeire, és történelmét formáló szereplőire. (MTI-Press)

Délmagyarország, 1991. október 22.